

DORNYAY BÉLA MÚZEUM

3100 Salgótarján, Múzeum tér 2.

Tel.: +36 (32) 520-700; e-mail: titkarsag@dornyaymuzeum.hu

Szám: 31-5/2017.

Javaslat a Dornay Béla Múzeum digitalizálási stratégiájának jóváhagyására

Tisztelt Bizottság!

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkarság Közgyűjteményi Főosztálya (a továbbiakban: Főosztály) levélben kereste meg a muzeális intézmények vezetőit – köztük a Dornay Béla Múzeum (a továbbiakban: Múzeum) igazgatóját –, hogy a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia és a Kulturális Közfoglalkoztatási Program célrendszerének megvalósítása érdekében az intézményük készítse el a digitalizálási stratégiáját.

Az európai kulturális örökség előtt álló egyik legnagyobb kihívás az analóg formában lévő dokumentumok digitalizálása, a digitálisan született dokumentumok hosszú távú megőrzésének biztosítása és e tartalmak felhasználóbarát szolgáltatása.

A közgyűjtemények átfogó digitalizálási stratégiája az intézményekben őrzött kulturális javak széleskörű társadalmi hasznosulását, a nemzeti kultúra közvetítését és megismertetését tűzte ki céljául, amely az új szemléletmódot, a digitális kor kihívásaira reflektáló nyitott intézményi környezet létrejöttét segíti elő. A közfeladatot ellátó intézmények számára ez a társadalmi elvárás olyan lehetőséget jelent, amely alapvetően befolyásolja a hosszú távú megőrzést, a feldolgozást és a gyarapítást is.

A stratégia célrendszerének megvalósulása érdekében az intézményekben folyó digitalizálási tevékenység kiemelt feladatot jelent. A munka személyi feltételeinek biztosítását a Kulturális Közfoglalkoztatási Program is támogatja. Ennek érdekében a Magyar Nemzeti Múzeum a megyei hatókörű városi múzeumok, valamint a megyei jogú városok fenntartásában lévő múzeumok számára 6 fő közfoglalkoztatott munkatársat biztosít erre a feladatra.

Ezen kapacitás igénybevételének feltétele, a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 42 § (4) bekezdése b) pontjában előírtaknak megfelelően, hogy a múzeum a fenntartó által jóváhagyott digitalizálási stratégiával rendelkezik, amely alapján szakmai tevékenységét folytatja.

Tekintettel arra, hogy a közgyűjtemények és az oktatási terület egymás kiemelt partnerei, a Főosztály meghatározta, hogy az intézményi stratégiák az internetről és a digitális fejlesztésekről szóló nemzeti konzultáció (InternetKon) eredményei alapján a Kormány által végrehajtandó Digitális Jólét Programjáról szóló 2012/2015. (XII. 29.) Korm. határozatban elfogadott Digitális Jólét Programjában illetve a köznevelési, a szakképzési, a felsőoktatási és a felnőttképzési rendszer digitális átalakításáról és Magyarország Digitális Oktatási Stratégiájáról szóló 1536/2016. (X. 13.) Korm. határozat alapján elkészült Magyarország Digitális Oktatási Stratégiájában megfogalmazott célokhoz szorosan kapcsolódva kerüljenek kidolgozásra.

A Múzeum fenntartó által jóváhagyott digitalizálási stratégiáját 2017. március 31-ig kell a Főosztály részére megküldeni. A digitalizálási stratégia tervezete az előterjesztés 1. mellékletét képezi.

A Kulturális Közfoglalkoztatási Program V. ütemében tervezett digitalizálási tevékenység megkezdése, illetve az ahhoz rendelt kapacitás kiegészítés, csak a fenti feltételek teljesítése esetén vehető igénybe.

Az Önkormányzat és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatának 6. mellékletében foglaltak szerint a Népjóléti Bizottság dönt a közgyűjtemények stratégiai tervének jóváhagyásáról.

Kérem a **Tisztelt Bizottságot** a határozati javaslat elfogadására!

Határozati javaslat

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Népjóléti Bizottsága az Önkormányzat és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 13/2013.(II.21.) önkormányzati rendelet alapján jóváhagyja a Dornyay Béla Múzeum digitalizálási stratégiáját az 1. melléklet szerint.

Határidő: azonnal

Felelős: Kovács Zsolt bizottsági elnök

Salgótarján, 2017. március 10.

Shah Gabriella
igazgató

A DORNYAY BÉLA MÚZEUM

DIGITALIZÁLÁSI STRATÉGIÁJA

tervezet

Készítette: **Shah Gabriella igazgató**

Jóváhagyta: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Népjóléti Bizottsága .../2017.(....) NJB.HAT-a hagyta jóvá.

Érvényes: a fenntartói jóváhagyást követően, visszavonásig

Tartalomjegyzék

1. A digitalizálás szerepe és célja közgyűjteményekben	2
1.1. Jogszabályi háttér	2
1.2. A digitalizáció szerepe	2
1.3. A digitális kompetencia a kulturális örökség megőrzése szolgálatában	2
2. A digitalizálás folyamata, valamint feltétel- és eszközrendszere a Múzeumban	3
2.1. A Múzeumban található közgyűjteményi vagyron	3
2.2. Korábbi digitalizálási programok	3
2.3. A Múzeum digitalizálási programjának SWOT-analízise.....	4
2.4. Elektronikus nyilvántartás	5
2.5. MúzeumDigitár - A weben publikált rekordok specifikációja	6
2.6. Célok, prioritások	6
2.7. A digitalizálandó állomány	7
2.8. A digitalizálási munka ütemezése	7
2.9. Formai követelmények	7
2.10. Digitalizálási eszközök.....	8
2.11. A digitalizált állomány tárolása.....	8
2.12. A digitális tartalom felhasználása.....	8
3. Műtárgyvédelmi protokoll és stratégia	9
4. Összefoglalás.....	10

A DORNYAY BÉLA MÚZEUM DIGITALIZÁLÁSI STRATÉGIÁJA

2017-2022

1. A digitalizálás szerepe és célja a közgyűjteményekben

1.1. Jogszabályi háttér

A Dornay Béla Múzeum (a továbbiakban: Múzeum) digitalizálási stratégiáját a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL törvény 42. § (4) b. pontja alapján készíti el. A digitalizálási stratégia az e törvényben meghatározott feladatok teljesítése érdekében rögzíti a múzeumban őrzött kulturális javak digitalizálásának céljait és prioritásait, a digitalizálással létrehozott digitális adatvagyron hosszú távú tárolásának feltételeit, valamint a közzététel, a felhasználás és a hasznosítás szabályait, beleértve a köznevelési célú hasznosítást is.

A Múzeum digitalizálási stratégiáját a 2012/2015. (XII. 29.) Korm. határozatban elfogadott Digitális Jólét Programjában, illetve a köznevelési, a szakképzési, a felsőoktatási és a felnőttképzési rendszer digitális átalakításáról és Magyarország Digitális Oktatási Stratégiájáról szóló 1536/2016. (X. 13.) Korm. határozat alapján készült Magyarország Digitális Oktatási Stratégiájában megfogalmazott célokhoz szorosan kapcsolódva készíti el.

1.2. A digitalizáció szerepe

Az infokommunikációs technológiák ismerete, használata mára elengedhetlenné vált a művelődés, a tanulás és a munka területén, alakítja kultúrafogyasztásunkat. Éppúgy meghatározó jelentőségű a szabadidő eltöltésének módjában, mint a tudományos kutatásban. A digitális írástudás olyan alapvető kompetenciává vált, amelyet a közgyűjteményeknek is integrálniuk kell, felismerve, hogy a digitális kompetenciák nélkülözhetetlenek a tudomány és művészet értékeinek megőrzése és közvetítése érdekében. A digitalizáció a közgyűjteményi gyakorlat szinte minden területét érinti a gyűjteményi nyilvántartástól az állományvédelmen és a tudományos kutatáson át a kiállítás rendezésig. A digitalizáció az elektronikus adatbázisok létrehozása révén a múzeumi gyűjtemények összekapcsolódása lehetővé válik, ami felgyorsíthatja, megkönnyítheti a feldolgozásukat. A múzeum, mint az élethosszig tartó tanulás (LLL) egyik színhelye a múzeumpedagógia és a közönségszervezés területén is tudatosan és hatékonyan használja a digitalizáció jelentette lehetőségeket a közgyűjteményi javak bemutatása és megismertetése során.

1.3. A digitális kompetencia a kulturális örökség megőrzése szolgálatában

A kulturális örökség megőrzése az ENSZ által 1972. november 16-án elfogadott Világörökség Egyezmény nyomán vált egyre fontosabb és egyre jobban hangsúlyozott feladattá és lehetőséggé. A Műemlékek és Történelmi Együttesek Nemzetközi Tanácsa (ICOMOS), illetve az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) által kidolgozott egyezmény globális felelősségvállalást tesz lehetővé a világ kulturális és természeti értékeinek megóvásáért.

A digitalizálás a jövő generációja számára megőrzendő és átadandó kulturális emlékek, javak, tudás megőrzését szolgálja. A szellemi kulturális örökség védelméről 2003-ban aláírt egyezmény a szellemi kulturális örökség megőrzését célzó intézkedésekre is kiter. A 4. és a 13. cikk alapján a kulturális örökség dokumentálása, kutatása, megőrzése és továbbadása érdekében a technika alkalmazása is javallott:

„védelem”: a szellemi kulturális örökség fennmaradását célzó intézkedések, beleértve az ilyen örökség azonosítását, dokumentálását, kutatását, megőrzését, védelmét, támogatását, megerősítését, terjesztését - különösen az iskolarendszeren belüli és kívüli oktatás segítségével - csakúgy, mint az ilyen örökség különféle aspektusainak felélesztését”. (4.cikk)

„támogassa a tudományos, technikai és művészeti vizsgálatok elvégzését, valamint a kutatási módszerek kifejlesztését a szellemi kulturális örökség - különösen a veszélyeztetett szellemi kulturális örökség - hatékony védelme érdekében” (13. cikk)¹

2. A digitalizálás folyamata, valamint feltétel- és eszközrendszere a Múzeumban

2.1. A Múzeumban található közgyűjteményi vagyon

A 2013 óta, a korábbi Nógrádi Történeti Múzeum jogutódjaként működő Múzeumban, mint megyei hatókörű városi múzeumban, őrzött műtárgyállomány összesen mintegy 212 000 darabot számlál. Ebből kb. 130 000 db forrásértékű dokumentum, 58 000 db tárgyi gyűjteményi anyag, 10 000 db fénykép, 8000 db adattári dokumentum, 6000 db képzőművészeti alkotás. Mindezen felül mintegy 19 000 db-os könyvtári állománnyal rendelkezünk.

Mindezeknek a digitalizálásának és elektronikus nyilvántartásának minél teljesebb körű megvalósulása a legfontosabb feladataink közé tartozik. A digitalizálási folyamat Múzeumunkban évek óta tart, bizonyos gyűjteményegységek feldolgozottak. Az európai kulturális örökség előtt álló egyik legnagyobb kihívás az analóg formában lévő dokumentumok digitalizálása, a digitálisan született dokumentumok hosszú távú megőrzésének biztosítása és e tartalmak felhasználóbarát szolgáltatása. A Múzeum ennek megvalósítása érdekében készítette el digitalizálási stratégiáját.

2.2. Korábbi digitalizálási programok

A Múzeum műtárgyállományának digitalizálása a korábbi években megindult, részint belső, részint külső szakemberek bevonásával. Jelenleg a történeti tárgyi gyűjtemény üvegyűjteménye, a fényképtár, a képes levelezőlap gyűjtemény, a történeti dokumentációs gyűjtemény bizonyos részei illetve a képzőművészeti gyűjtemény egyes részei (Mihályfi-gyűjtemény) digitalizáltak. 2011-ben az akkor még a Nógrád Megyei Múzeumi Szervezet teljes fényképgyűjteményének digitalizálására és publikálására kiírt Nemzeti Kulturális Alap pályázatának nyomán fényképtári gyűjteményünk felkerült a Palóc Múzeum Digitális Fotótárába (mintegy 9000 darab). 2016-ban a Múzeum a MúzeumDigitár gyűjteménykezelő és publikációs rendszerhez kapcsolódott, jelenleg 3848 db a megtekinthető az adatbevitel folyamatos. 2016-ban a Nemzeti Kulturális Vagyoneleltár összeállítása során a Múzeum leltárkönyvei digitalizálásra kerültek, emellett a képzőművészeti gyűjteményről készült további 500 műtárgyfotó.

Múzeumi adatrögzítőnk digitalizációs munkája folyamatos, a műtárgyfotókon kívül számos film- és hanganyagot digitalizált az elmúlt években.

---

¹ Egyezmény a szellemi kulturális örökség védelméről. <http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/00009-HU-PDF.pdf>

2.3. A Múzeum digitalizálási programjának SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • A mintegy 212.000 darabból álló közgyűjteményi vagyon a nemzeti vagyon felbecsülhetetlen része. • Meglévő tudásbázis: az emlékezet számára alapvető dokumentumokhoz kapcsolódó történeteket, interpretációkat, tehát az emlékezet eleven hagyományát őrzi, és teszi elérhetővé. • Történelmi és tudományos tapasztalatokat (minőségi tudást) közvetít élményszerűen a társadalom minél szélesebb körei számára. • A helyi (megyei és városi), valamint a nemzeti identitás kulturális értékeit reprezentálja. • A múzeum társadalmi intézmény, amely sokszínű kulturális kínálatával egy város és történelmi régió szellemi életének változatosságát, mentális frissességét alapvetően meghatározza, aktív szerepet vállal szellemi arculatának megmintázásában, átalakításában. • Identitásképző erő, erősíti a lokális, hivatásbeli, csoportidentitást, élénkíti a társadalmi kohéziót. Fókuszpontja a múlt és a jelen közti kapcsolat folyamatos erősítése. • A tudásátadás széles eszköztárát használja, részt vesz a köznevelés, felsőoktatás és az élethosszig tartó tanulás, a felnőttképzés szolgálatában. • Szakképzett, nagy tudású humán erőforrás. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az átfogó strukturális változás nehézségei terhelik a megyei hatókörű városi közgyűjteményeket és az illetékes önkormányzatokat. • A korszerű feldolgozást segítő technikai eszközök hiányoznak, elavultak. • A közzététel területén számos minőségi projekt valósult meg, de áttörés még nem következett be. • Kevés a felhasználóbarát, online elérhető tartalom, kevés a korszerű metaadatbázis. • A gyűjteményi digitalizálás forrásai nem jelentősek. • Az oktatási ágazat és a kulturális ágazat közötti érdekazonosság, illetve átjárhatóság feltételrendszere nem teremtődött meg. • Hazai pályázati rendszer szétaprózódása, a pályázható összegek csekélyisége. • A közgyűjteményi munka anyagi megbecsülése, presztízse hiányzik. • Előre nem látható, nem tervezhető témákhoz kapcsolódó digitalizálási munkák hátráltathatják a tervbe vett munka ütemezését.
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • A digitalizált tartalmak felkeltik az érdeklődést a múzeum gyűjteményei, kiállításai és egyéb rendezvényei iránt. • Műtárgyvédelmi szempontok is érvényesülnek. • Aktív, központi szerepvállalás a helyi 	<ul style="list-style-type: none"> • A források révén megvalósuló fejlesztések a fenntartás feltételeinek hiánya miatt veszendőbe mehetnek. • A digitalizálás révén a hozzáférés joga mind szélesebb körben biztosított lesz, így féltő, hogy a kultúra letéteményesei és forgalmazói

<p>közösségek kulturális életében.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Új együttműködések támogatása (két- vagy többoldalú megállapodáson alapuló közgyűjteményi projektek), különös tekintettel a Dél-szlovákiai régiók múzeumaival és egyéb közgyűjteményi intézményeivel. • Közös kutatási programok megvalósítása, különös tekintettel a Dél-Szlovákiai régió (Felső-Nógrád) muzeális és egyéb közgyűjteményi intézményeivel. • A bölcsészeti és művészeti egyetemekkel való kapcsolatok további bővítésével, diplomamunkatémák javaslataival az anyag egy részének folyamatos feldolgozása és/vagy restaurálása külső munkatársakkal. • A szemléletváltás megerősödése, a közgyűjteményi modernizáció folytatása új kitörési pontok meghatározásával az EU fő csapásirányaihoz igazodva: a környezettudatos gondolkodás, esélyegyenlőség, tehetséggondozás, élethosszig tartó és az élet minden területére kiterjedő tanulás. • Új kommunikációs formák, kreatív felhasználói társadalommal való párbeszéd. • Mobilitási lehetőségek kihasználása nemzetközi együttműködések révén (hangsúlyosan Dél-Szlovákiai közgyűjteményekkel) • Kulturális örökség hozzáférhetősége online elérhetősége, szoros együttműködés kialakítása könyvtárak, levéltárak, múzeumok között. 	<p>nem a múzeum, hanem az adatbázisok tulajdonosai lesznek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A számítógépes nyilvántartásra történő áttérés feltételeinek megteremtése még nem történt meg maradéktalanul, s ehhez kapcsolódóan a nyilvántartási szabályzatok sem korszerűsödtek.
---	--

2.4. Elektronikus nyilvántartás

Az üveggyűjtemény elektronikus nyilvántartása a Pazirik Kft által speciálisan kifejlesztett szoftverben történik. A fényképtár a Palóc Múzeum Digitális Adatbázisában található. A Nemzeti Kulturális Vagyoneleltár során rögzített műtárgyállományunk a Privdat Kft.

szoftverében történik. A MúzeumDigitárba feltöltött anyagunk nyilvántartása a cég szoftverében van.

A múzeumi adattögzítő által digitalizált állomány 2 db 3 terabájtos winchesteren tárolódik. (A filmeket VOB-mp4 mts formátumban, a hangzóanyagot wav és mp3 formátumban, a fényképeket tif és jpg formátumban tároljuk.)

2.5. MúzeumDigitár - A weben publikált rekordok specifikációja

A MúzeumDigitár rendszerben megtalálható minden olyan mező, amely a jelenleg forgalomban lévő leltárkönyvekben szerepel. A különböző típusú gyűjtemények leltárkönyvi adatainak szabványos rögzítését beviteli szabályzatokkal támogatja a MúzeumDigitár szupport csapata. Meglévő adatbázisok migrálását múzeuminformatikai szakembereink végzik el, így tömeges adatbevitel is lehetséges, így a meglévő digitális adatbázisok, Exceltáblázatokban rögzített adatok nem vesznek kárba. A szabványosan bevitt adatokat a MúzeumDigitár leltárkönyv-nyomtató moduljának segítségével ki lehet nyomtatni.

Digitális reprodukció (digitális és szkennelt fotó, vagy egyéb dokumentum): JPEG formátum, hosszabbik oldal minimum 2000 pixel felbontás. Minden rekordhoz legalább egy kép.

- A digitalizált tárgyak leíró adatai és ezek paraméterei:
- Múzeum neve
- Gyűjtemény neve
- Leltári szám
- Tárgy címe egyedi
- Tárgy leírása (legalább 2-3 mondat, plusz tárgyról tudott ismeret)
- Anyag/Technika
- Méretek
- Készítés helye
- Készítés ideje
- Használat helye
- Használat ideje
- Gyűjtő neve
- Kulcsszavak (minimum 3 db)

2.6. Célok, prioritások

A Múzeum célja a műtárgyállomány minél teljesebb digitalizálása és hozzáférhetővé tétele a látogatók, valamint a kutatók és más felhasználók számára. A Múzeum honlapján elérhetővé teszi a látogatók számára a gyűjtemények reprezentatív műtárgyainak fényképét és legfontosabb leíró adatait. A kutatók számára hozzáférést biztosít a műtárgyi adatbázishoz, publikációs tevékenységükhöz digitalizációs szolgáltatást nyújt. A műtárgyak digitalizálása egyben műtárgyvédelmi szerepet is betölt: célunk az is, hogy az eredeti műtárgyanyagot minél kevésbé kelljen manuális módon mozgatni.

A Múzeum részt vesz az országos digitalizálási programokban, szakmailag együttműködik a Magyar Nemzeti Múzeummal és több más intézménnyel. A múzeumi szakemberek a digitalizálással kapcsolatos továbbképzéseken, szakmai konferenciákon vesznek részt.

Digitális kompetenciáikat folyamatosan fejlesztik az alábbi területeken:

- adatbázis-kezelés
- digitalizálási technikák
- képszerkesztés
- szövegszerkesztés

- szerzői jog és a vele összefüggő jogok ismerete
- közösségi médiahasználat

2.7. A digitalizálandó állomány

A digitalizálni kívánt képi tartalom száma 8250 db (2000 db plakát-röplaptári anyag, 4000 db numizmatikai anyag, Műszaki-technikatörténeti és ipartörténeti tárgyi gyűjteményi anyag: 1200 db, 1050 db képzőművészeti anyag: (Balázs János képzőművészeti anyag, Mihályfi-gyűjtemény nem digitalizált része, képzőművészeti törzsanyag)

Digitalizálni kívánt szöveges tartalom száma: 20 füzetnyi Balázs János irodalmi hagyaték.

Digitalizálni kívánt AV tartalom 169 366 perc (Nógrád megyei vonatkozású politika-, társadalom-, és ipartörténeti filmanyag, képzőművészeti- és irodalomtörténeti tematikájú filmanyag, múzeumtörténeti filmanyag.)

Digitalizálni kívánt hangtartalom: 1035 perc (Beszélgetések, interjúk, zenei anyag)

2.8. A digitalizálási munka ütemezése

2017.: 500 óra video anyag (AV tartalom) digitalizálása, 235 perc hangzóanyag digitalizálása, adatfeltöltés és adatgazdagítás a MúzeumDigitárban, néprajzi gyűjtemény fotózása, acélgéptörténeti tárgyi és dokumentációs anyag fotózása, első világháborús fotó- és dokumentumanyag fotózása, Balázs János irodalmi anyagának digitalizálása, Numizmatikai gyűjtemény digitalizálása, Nemzeti Kulturális Vagyonylenyomat következő fázisa alapján történő műtárgy fotózás

2018.: 500 óra video anyag digitalizálása, 200 percnyi hangzóanyag digitalizálása, adatfeltöltés és adatgazdagítás a MúzeumDigitárban, műszaki-technikatörténeti anyag fotózása (eddig nem digitalizált üveggyűjteményi, valamint acélgéptörténeti anyag), plakát-röplaptári anyag fotózása, Mihályfi gyűjteményi anyag fotózása, numizmatikai gyűjtemény digitalizálása, Nemzeti Kulturális Vagyonylenyomat következő fázisa alapján történő műtárgy fotózás, Balázs János irodalmi hagyaték digitalizálása

2019.: 500 óra video anyag digitalizálása, 200 percnyi hangzóanyag digitalizálása, adatfeltöltés és adatgazdagítás a MúzeumDigitárban, műszaki-technikatörténeti anyag fotózása (üveggyűjtemény), numizmatikai gyűjtemény digitalizálása, plakát-röplaptári anyag fotózása, Mihályfi gyűjteményi anyag fotózása,

2020.: 500 óra video anyag digitalizálása, 200 percnyi hangzóanyag digitalizálása, adatfeltöltés és adatgazdagítás a MúzeumDigitárban, képzőművészeti gyűjteményi törzsanyag fotózása, műszaki-technikatörténeti anyag digitalizálása (tűzhelygyári anyag),

2021.: 500 óra video anyag digitalizálása, 200 percnyi hangzóanyag adatrögzítés, adatfeltöltés és adatgazdagítás a MúzeumDigitárban, képzőművészeti törzsanyag fotózása,

2022.: 400 óra video anyag digitalizálása, adatrögzítés a MúzeumDigitárba, képzőművészeti törzsanyag fotózása.

2.9. Formai követelmények

A digitalizálás formátuma általában:

Szöveg típusú tétel esetében: jpg, pdf

Kép típusú tétel esetében: tif, jpg

Hang típusú tétel esetében: wav, mp3

AV típusú tétel esetében: avi

Minősége, felbontása általában (pixel, dpi):

Szöveg típusú tétel esetében: 300 dpi

Kép típusú tétel esetében: 300 dpi

AV típusú tétel esetében: 4 3-169-full HD (1920 1080)

Átlagmérete (KB/MB):

Egy szöveg típusú tétel esetében: 10 MB

Egy kép típusú tétel esetében: 30 MB

Egy hang típusú tétel esetében: 350 MB

Egy AV típusú tétel esetében: 3 GB

2.10. Digitalizálási eszközök

A Múzeum saját tulajdonában lévő eszközök:

Típus	Van (db)	Szükséges (db)
Fotószkenner	1	3
Lapszkenner	1	3
Fényképezőgép	1	4
állvány+	-	1
4 db LED fény	-	4
Kazettás deck	-	1
VHS video	-	1
Asztali számítógép	2	2 db asztali I7-es magas processzor, és 16 gigabájtos memóriával rendelkező gép.
Firewire digitalizáló rendszer	-	1 db
16 mm-es filmvetítő	-	1
8 mm-es filmvetítő	-	1
Zoom H6-os hangfelvevő	-	1

A digitalizáláshoz szükséges eszközök az adatrögzítő kolléga saját tulajdonát képezik, ezt használjuk a múzeumban. Mindenképpen szükséges a megfelelő és kellő mennyiségű digitalizálást segítő eszköz beszerzése a múzeum számára.

2.11. A digitalizált állomány tárolása

- merevlemezen
- külső tárhelyen
- DVD-n

2.12. A digitális tartalom felhasználása

A szerzői és a hozzá kapcsolódó jogi aggályok az egyik legnagyobb problémát jelentik a digitalizáció szempontjából. Az Europeana és a vele kapcsolatban álló nemzeti aggregátorok több lehetőséget is javasolnak a közzétett kulturális tartalmak jogi szabályozásra. A digitális tartalmak felhasználásakor a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényre kell tekintettel lenni.

Ezek közül a legszigorúbb a szerzői jogi védelem (Copyright), amely a szerző, illetve a jogtulajdonos hozzájárulása nélkül minden további felhasználást tilt. Az egyéb, a felhasználónak nagyobb mozgásteret adó jogi formák is (Creative Commons), amelyek engedik a változatlan formában történő újrafelhasználást, esetleg még kéri is tartalom népszerűsítését. A legmegengedőbb jogi forma (PDM – közkincsnek minősülő tartalmak) a módosítást is megengedi az eredeti forrás feltüntetésével.

A közzétett digitalizált rekordok esetében meghatározott felhasználói licenzek:

	PDM	Creative Commons	Copyright	
Szöveg típusú tételek esetében:	%	%	100,00%	100%
Kép típusú tételek esetében:	%	%	100,00%	100%
Hang típusú tételek esetében:	%	%	100%	100%
AV típusú tételek esetében:	%	%	100%	100%
3D típusú tételek esetében:	%	%	100,00%	100%

A digitális tartalom felhasználása mindenkor a szerzői és ezzel szomszédos jogok figyelembevételével történik. A tudományos, ismeretterjesztő célú felhasználásra vonatkozó szabályok: a digitalizált tartalmak kutatási engedély birtokában bárki számára hozzáférhetők. Kutatási engedélyt a múzeum vezetője adhat. A Múzeum a digitalizált tartalmakról készült másolatokért, publikációkban történő közzététel ellenértékeként szolgáltatási díjat kérhet. Ennek árszabása a Magyar Nemzeti Múzeum hatályos szabályozása szerint történik.

3. Műtárgyvédelmi protokoll és stratégia

1. A műtárgyak digitalizálását főállású múzeumi szakember, és a felügyelete mellett dolgozó szerződéses munkatársak végzik. A műtárgyak mozgatását, digitalizálását az általános műtárgykezelési eljárásrend betartása szerint kell végezni.

- amennyiben a műtárgyak digitalizálása a gyűjteményi elhelyezésüktől eltérő helyen történik, azokat a digitalizálást vezető múzeumi szakember számára a gyűjteményi muzeológus, illetve gyűjteménykezelő adja át,
- a tárgyak átvétele bekerül a mozgatási naplóba,
- a digitalizálás során a tárgyak minimális mozgatására, igénybevételére kell törekedni, melyet az állományvédelmi felelős felügyel
- az elvégzett műveletek után a tárgyak visszacsomagolása lehetőség szerint a hosszú távú tárolás igényei szerint történik,

2. A munka megkezdése előtt az általános munkavédelmi oktatás mellett az állományvédelmi felelős műtárgyvédelmi oktatást tart a digitalizálást végzők számára. Az oktatás tartalmazza:

- a műtárgyak biztonságos kezelésének módját
  - cérnakesztyű használata,
  - ki- és becsomagolás kíméletes elvégzésének módja

- az egyes műtárgyalkotók környezeti paraméterekre való érzékenységet
  - a szellőztetés módját,
  - megfelelő ruházat minőségét,
  - behurcolható fertőzések lehetőségeit
- a műtárgyak károsodásának felismerését
  - felületi elváltozások,
  - szennyeződések,
  - mechanikus sérülések
  - biológiai fertőzés
- a restaurátorok értesítésének lehetőségeit felmerülő műtárgyvédelmi problémák esetére

3. A digitalizálás eredményeként a feldolgozott tárgyak kutathatósága, sok esetben bemutatása is lehetővé válik az eredeti mű mozgatása, kiemelése nélkül is. Ez lehetővé teszi a műtárgyak csomagolásának, raktározásának olyan kialakítását, mely biztosítja azok hosszan tartó megőrzését. A digitalizált tárgyak visszacsomagolásakor, gyűjteménybe történő visszahelyezésekor ezért lehetőség szerint az állományvédelmi stratégiában meghatározott módon gondoskodni kell a savmentes, biztonságos csomagolóanyagok használatáról, azok megfelelő módon történő felhasználásáról.

A további raktározás során az egyes igen érzékeny gyűjteményrészek esetében - kiemelve a fotógyűjteményt – biztosítani kell a megfelelő műtárgykörnyezeti paramétereket.

- megfelelő minőségű, savmentes tasakok, tékák használata,
- méretre szabott savmentes - pufferolt dobozok,
- műtárgybarát szekrények
- fotótár esetében klimatizált helyiség kialakítása

Az egyes pontokban leírtak végrehajtása a digitalizálás során biztosítja a műtárgyak biztonságos kezelését, továbbiakban pedig a hosszú távú megőrzését.

4. Összefoglalás

A Múzeum, mint megyei hatókörű városi múzeum az egyre kiterjedtebb digitalizáció révén még inkább látogató- és kutatóbarát intézménnyé válik. A gyűjtemények ismertsége növekszik, segíti a kiállítás- és programszervezést, valamint a kiadványok, publikációk megjelentetését, hatékonyan reprezentálja a helyi és nemzeti identitás általa őrzött kulturális értékeit. Salgótarján, valamint a Nógrádi Iparmedence mint válságrégió számára különösen fontos az önreprezentáció ezen formája, hiszen a mind szélesebb körben ismertté váló gyűjteményi anyagaink hozzájárulnak a helyi identitás megerősítéséhez. A digitalizált tartalmak felhasználhatók oktatási célra, hozzájárulva az élethosszig tartó tanulás ösztönzéséhez.

A Múzeum együttműködik más intézményekkel, szervezetekkel, részt vesz a Kulturális Közfoglalkoztatási Programban, ugyanakkor a Múzeum törekszik saját, illetve pályázati forrásokból fejleszteni eszközeit, gyarapítani digitális állományát. A múzeumi gyűjtemény digitalizálása során megvalósul egy korszerű, muzeológusi, kutatói és látogatói igényeket

egyaránt kiszolgálni tudó nyilvántartás. A Múzeum honlapján és egyéb adatbázisokban hozzáférhetővé válnak a kulturális közkinccs elemei, miközben a műtárgyvédelmi szempontok kívánalmainak megfelelően az eredeti műtárgyak tárolásának, védelmének hatékonysága is fokozottan javul. A korábban digitalizált dokumentumok biztonságos tárolásának biztosítása, a digitális állomány bővítése, saját adatbázisba való konvertálása prioritás és folyamatos feladat, cél a teljes digitalizáció elérése.

Salgótarján, 2017. március 9.

Shah Gabriella s.k.
múzeumigazgató